

Hammasslahden seudun kehittämissuunnitelma

2008

Hammasslahden seudun kyläyhdistys ry

Sisällyshuettelo

Johdanto	3
Lyhyesti Hammaslahdesta	3
Vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia, uhkatekijöitä	4
Synkistelyä ja irroittelua	7
Kehittämisohjelmia	11

Johdanto

Hammaslahden seudun kehittämissuunnitelmaillat ajoittuivat vuoden 2008 talveen ja kevääseen, jopa kesään saakka. Kylätoimijat kokoontuivat Pyhäselän koululla tarkoituksenaan laatia kyläsuunnitelma alueen pitkän tähtäimen toimintasuunnitelmaksi.

Aloite kehittämissuunnitelman tekemiseksi tuli kyläläisiltä. Kehittämissuunnitelma tukee kyläyhdistyksen perustamista ja päinvastoin. Kehittämissuunnitelman laatimisen aikaan perustettiin Hammaslahden seudun kyläyhdistys ry.

Kyläiltojen tavoitteena oli löytää toimenpiteitä, jotka vastaisivat Hammaslahden seudun kehittämistarpeisiin. Kyläsuunnitelma on laadittu kyläläisten itsensä työstämän aineiston pohjalta ja heidän kanssaan yhteistyössä. Näin ollen suunnitelma heijastaa heidän omia näkemyksiään ja tarpeitaan alueen kehittämiseksi.

Kyläiltojen vetäjänä toimi kyläkehittäjä ja tiedottaja Tarja Partanen Pohjois-Karjalan Kylät ry:stä, jolta Maaseudun Sivistysliitto osti tämän palvelun.

Kyläsuunnitteluiltoihin kutsuttiin kaikki alueen asukkaat jokaiseen talouteen jaettavalla kirjeellä sekä ilmoittamalla Karjalaisen Minne mennä -palstalla ja Pohjois-Karjalan Radion menovinkeissä.

Työskentelytapana käytettiin *Tulevaisuuden Verstas* -menetelmää. Tavanomaisesta poiketen kyläsuunnitelmailtoja edelsivät ennakkoryhmän kokoontumiset. Ennakkoryhmän jäsenet toimivat kyläilloissa pienryhmien vetäjinä.

Lyhyesti Hammaslahdesta

Hammaslahti on Pyhäselän kunnan keskustaajama ja kylä. Nimensä taajama on saanut läheisen samannimisen lahden mukaan. Talouksia Hammaslahdessa on noin 850. Väestörakenteeltaan Hammaslahti on lapsi- ja nuorisovoittainen.

Kunnan keskeiset palvelut kuten kunnanvirasto, terveyskeskus, kirjasto, Hammaslahden koulu (alakoulu), Pyhäselän koulu (yläkoulu) ja lukio sijaitsevat Hammaslahden taajamassa. Hammaslahdesta toimivat myös päiväkoti, vanhusten palvelutalo Kotikuisti, palvelutalo Kanervapiha ja työvoimatoimisto.

Liikekeskusta sijaitsee Joensuuhun, Rääkkylään ja Kiihtelysvaaraan johtavien teiden risteyksessä. Taajamasta löytyy kaksi markettia, useita erikoisliikkeitä, kaksi parturia, kioski, baari, kaksi pankkia ja käteisautomaatti. Hammaslahdessa toimivat baari ja lounaskahvila. Sieltä löytyvät lisäksi apteekki, paikallislehden toimitus, leipomon myymälä ja museo.

Pyhäselän kirkko sijaitsee Joensuuhun johtavan Haavanpääntien varressa. Taajamassa toimivat myös kirkkoherranvirasto, seurakuntatalo ja hautauspalvelu. Hammaslahdessa sijaitsee 85-paikkainen Pyhäselän vankila, joka aloitti toimintansa 1990. Vankila on suuri työllistäjä.

VR:n henkilöliikenne Hammaslahden rautatieasemalle on lakkautettu, mutta taajamasta on päivittäin linja-autovuoroja mm. lähimpään kaupunkiin Joensuuhun, jonne etäisyys on 25 kilometriä. Hammaslahden halki kulkeva rautatieyhteys on osa Karjalan rataa.

Hammaslahdessa, kuten Pyhäselässä muutenkin, on useita yhdistyksiä. Juuri perustetun kyläyhdistyksen lisäksi aktiivisesti toimivat muun muassa 4H, MLL ja Pyhäselän Urheilijat, joka järjestää tansseja Lemmenlavalla.

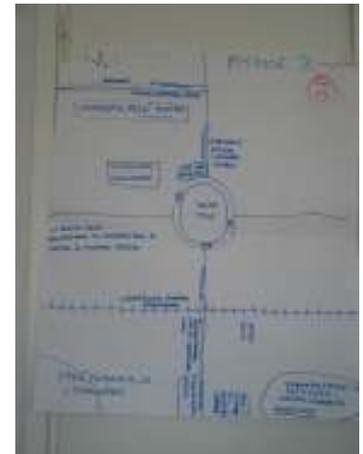

VAHVUUDET

- hyvä ikärakenne
- sijainti, yhteydet
- luonto, luonnonläheisyys
- asukasmäärä
- maaseutumainen miljö
- monipuolinen ammattirakenne
- vilkas järjestötoiminta
- kohtuulliset peruspalvelut
- ei sukuriitoja
- vakiintuneet toiminnot; talvitapahtuma, lasten kirppis
- lenkkipolut, hiihtoladut
- kevyen liikenteen väylät
- uimarantoja
- rakentamattomia tontteja → mainostamaan
- Joensuu lähellä
- liikenneyhteydet
- peruspalvelut hyvät – kirjasto, lääkäri, pankit, kaupat, koulut toimivat vielä
- Pyhäselän urheilijat
- ei liikennevaloja
- mukavia ja puheliaita ihmisiä
- osajat esiin – näytä vahvuutesi ja käytä kylien hyväksi

HEIKKOUEDET

- puuttuu selvitys, miksi palvelut ja harrastukset haetaan muualta (oppilastyön paikka?)
- kansalaisopiston kurssitarjonta ja kalleus
- liikennejärjestelyt
- yhteistyön puute
- osallistumattomuus
- (isojen) tilojen puute
- järjestäjien puute
- erikoispalvelujen puuttuminen
- ei osteta omasta kunnasta (oma vika)
- sijainti (Joensuusta katsoen)
- työpaikkojen puute
- nukkuva lähiö
- mäkkäri, viinakauppa puuttuvat
- uimahalli, monitoimihalli puuttuvat
- ei pääse kunnolla rannoille
- avantouintipaikka
- koirapuisto → siistiksi ja tietoa, missä se on
- viikonloppuisin huonot bussiyhteydet
- kyliltä kyläkaupat kuolleet
- saisi olla elokuvailtoja → kuljetus kaupunkiin
- tai muita palveluja
- asukasmäärä, jos vähenee
- nuorisotilat
- säilyvätkö paikat ehjinä
- kaaharit kuriin
- kylien yhteinen aktiivisuus
- liikenneympyrä
- hidasteet
- kunnollisia, ei hometta sisältäviä vuokra-asuntoja puuttuu

MAHDOLLISUUDET

- uudet palvelut
- monitoimihalli
- Nuorisoseuran talolle toimintaa
- uudet harrastukset, uudet lajit → keskittymä vetovoimatekijä
- erinomaiset liikuntapaikat; hiihtokeskus, jäähalli, uimahalli
- luonto, ympäristö, vesistö
- uusi seurakuntakuntakeskus
- rautatie
- Joensuun läheisyys
- lapsirikas kunta, lapset ja nuoret
- paljon yhdistystoimintaa
- Pyhäselän vesistö
- liikenneyhteydet, 6-tie
- kuntaliitosrahat
- vapaata rakennusmaata
- Nivan joki
- liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet
- kylän vesistöjen käytön kehittäminen, Hammasjärvi, Haukilampi – lammen ympäristön kunnostus
- tyhjäksi jäävä kunnantalo
- rakennusmaa
- Venäjän raja
- toiminnan viriäminen pakon edessä
- paluumuutto
- yhteistyö ympäristökylien kanssa
- kaunis kylä: rakennukset, viherrakentaminen
- puu/hirsitalotehdas
- luontoretkeily: laavut, kodat, luontoretkeilykeskus
- nuoret ja vanhat kaikki yhdessä toimimaan
- lasten kalastuslampi
- kyläläisten kesäkeittiö
- yrittäjäystävällinen kylä → paljon uusia työpaikkoja
- kulttuurin monitoimikeskus (kunnantalon uusiokäyttö)
- Saara ja Eeva Tikka + muut julkkikset
- se kylä, jossa maakunnan parhaat pikkupuutiikit
- Lemmenlava maailmankartalle!
- rautatiemiljöön säilyttäminen ja kehittäminen
- lähiliikunnan junat (linja-autot)
- joukkoliikenne ilmaiseksi ”kyläläisille”
- mopopoikien rallirata
- maakunnan parhaat kyläkoulut toiminnassa
- lukio laadukas opinahjo ”Pyhis”

UHKATEKIJÄT

- nukkumalähiöksi jääminen – koko kylä näivettyy ← → yrittäjät karkaavat pois → asukkaat muuttavat pois jonnekin keskustaan
- Joensuun mielenkiinto kunnan pohjoispäässä
- yksituumaisuuden puuttuminen
- oikeat ihmiset eivät kuuntele meitä
- päätöksenteon karkaaminen kauemmaksi
- lukion tulevaisuus
- ihmisten syrjäytyminen
- palveluiden ja harrastemahdollisuuksien karsiminen / yksipuolisuus → ei saada uusia asukkaita
- hoitamaton ympäristö, ryteiköt
- hajanaisuus
- palvelujen heikkeneminen
- huonot edellytykset yrittämiselle
- koulujen alasajo – kaikki koulut häviävät
- identiteetin häviäminen
- yhteisöjen hiipuminen
- heikko viestintä
- kahden kerroksen väkeä – Hammaslahti – Reijola
- meistä tulee rajavyöhyke
- vesistö, maaperä saastuu
- jengit
- nuorisorikollisuus → syrjäytyminen
- kuinka käy Pyhäselän urheilijoiden
- tiet ovat niin huonossa kunnossa, ettei kylään pääse (kaikki raha menee muualle)

Synkistelyä ja irrottelua

Hammaslahden kehittämissuunnitelmailloissa usein ja voimakkaasti nousi esille seikka, että yrityksille ei löydy jatkajia. Tämä väistämättä vaikuttaa alueen kehittymiseen. Liikenneasiatkin on saatava kuntoon. Teiden huono kunnossapito (auraus ja hiekoitus) ovat tapetilla kyläläisten puheissa. Kevyenliikenteen väyliä kaivataan lisää niin Hammaslahteen kuin sieltä lähikylille menevien teiden varteen. Kunnan omistamien kiinteistöjen huono hoito suututtaa. Rivitaloasunnot hohmehtuvat ja jätehuolto takkuilee.

Uskon puute heijastuu moneen asiaan. Nuoret muuttavat pois pian koulunsa päätettyään. Harrastuksissa toimijoiden ja vetäjien puute hidastaa harrastustoiminnan kehittämistä. Apuun halutaan niin nuoria kuin aikuisiakin. Sama ongelma on kylätoiminnassa – ihmiset eivät osallistu yhteiseen toimintaan.

Kuntaliitoksen alla kylän ja lähiseudun asukkaat pohtivat, ymmärtävätkö kaupunkilaiset maaseudun erityispiirteitä. Ymmärtävätkö he maalaisia? Ja toisaalta, ymmärtävätkö maalaiset kaupunkia ja kaupunkilaisia?

Hammaslahtea ei markkinoida. Se vaikuttaa alueen houkuttelevuuteen ja muun muassa erikoisliikkeiden vähäisyyteen. Taajaman yleisilme ei innosta. Pusikoituminen ja istutusten hoitamatta jättäminen pilaavat maiseman. Julkinen liikenne on puutteellista – lähiliikenne ei toimi, sillä syrjäkylillä julkista liikennettä ei ole laisinkaan. Yhteydet lähikuntiinkin ovat olemattomat.

Hammaslahdessa on kolme koulua ja lähikylissäkin vielä jokunen. Koulut ovat osa vetovoimaa alueen markkinoimisessa ja elinvoimaisena pysymisessä. Siksi kyläläiset painottavat koulujen säilyttämistä.

Teema	Ongelma
	Olkosen tilan komistus
Asukasluku	kylä ei kiinnosta uusia asukkaita
	kylät autioituvat
	nuoret häviävät
	venäläiset ostavat kaikki tontit
Elinkeinot	(luonto)matkailun puute
	EU-direktiivit / maatalous – tiloja kiinni
	Hammaslahdessa ei ole työpaikkoja
	nykyisetkin yritykset lopettavat / muuttavat
	työpaikat puuttuvat – ei isoja työnantajia
	yrityksille ei löydy jatkajia
Harrastukset	ei ole enää sikajuhlia
	ei tansseja talvella
	harrastustoiminta on vähäistä
	lasten ja nuorten harrastuspaikoista puute (pulkka, lumilautailu, kelkka)
	lauluiltojen puuttuminen
	toimijoiden ja vetäjien puute – nuoriso, aikuiset
	vaari/mummitoiminta
	yhteistoimintatilojen puute
Infra	hidasteet
	hiekoitus koko alalta, puolet riittäisi
	Honkavaaran tie on vaarallinen
	jalkakäytävät (penkit) puuttuvat
	kulkuväylien kunnossapito (lumenauraus ja hiekoitus)
	kylillä ei ole jätevesiputkea
	kylillä ei ole katuvaloja
	kävelytiet puuttuvat syrjästä, myös Honkavaaran ja Rääkkylän suuntaan, katuvalot puuttuvat
	liikenneympyrä puuttuu keskustasta
	lisää kevyenliikenteen väyliä
	suojiatien puuttuminen Haavanpääntiellä (SEO-huoltamon ja Vuokkolan-

	tien kohdalla)
	valon puute – kylän ilme jouluna, pienet tiet
Kulttuuri	Hammaslahden historiaa ei hyödynnetä
	harrastajateatteri puuttuu
	kulttuuriryhjä
Kunta	ihmisiä ei kuunnella, mielipidettä ei arvosteta
	Joensuu – päätöksenteko muualla, Reijola kehittyy, Hammaslahti ei
	kunnan kiinteistöjen huono hoito (rivitaloasunnot homehtuvat)
	lasten ja nuorten mielipidettä ei kuunnella päätöksenteossa
	tiedotuksen puute, mm. kunnan suunnitelmista
	valtiovallan sanelupolitiikka
	vuokra-asuntojen jätehuolto ja kylien jäteastioiden huolto
	yleisinfo kuntalaisille ontuu
Kylätoiminta	kylätalo puuttuu
	työtupa on kylän kummitustalo
	ei jaksa enää ilmaista
	ei kylätoimintaa
	ihmiset eivät osallistu toimintaan
	ihmiset eivät tunne toisiaan
	ihmiset passiivisia
	kaikki vaan valittaa
	kateus ja ilkivalta
	kuollut kylä
	kyläyhdistys puuttuu
	leirikeskuskin myydään
	naapurikateus
	nuorison aktivointi yhteisötoimintaan
	sukupolvien välinen kuilu
	talkoohenki puuttuu
	talkoot mennyttä aikaa
	yhteistyökyky puuttuu
Markkinointi	ei ole opasteita
	Hammaslahti on höpö nimi, Pyhäselkä on söpö nimi
	kunnan internetsivut ajasta jäljessä
	markkinointi puuttuu
	mihin Pyhäselkä-nimi katoaa?
Muuta	autoilla ajetaan liian lujaa
	ei jaksa, eikä huvita, laiskottaa, mitä tekis?
	ei kuitenkaan tapahdu mitään
	ei olla enenkään mitään saatu
	kaupunkien ymmärrys maalaisia kohtaan
	nuorisorikollisuus
	rakkariliikenne
	toivotonta
	uskon puute
Palvelut	ei erikoisliikkeitä (esim. rautakauppa, silmäoptikko, kelloliike, fotoliike)
	ei ole dementiaosastoa
	ei ole monitoimitaloa
	ei ravintolaa
	ei uimahallia
	Elovaaralla ei ole hiihtolatua (hiihtokeskus)
	kaikki käytävä Joensuusta – palvelut häviävät
	kaupoissa huonot valikoimat ja kallista
	kimppakyytien puute, kun lähiliikenne ei toimi
	koulujen tulevaisuus -> kaikki loppuu, lukio lopetetaan, kyläkoulut suljetaan
	koulukeskuksen piha-alue liian pieni (liikenneongelmia)
	K-ryhmän kaupan puute
	kuntapalvelujen poistuminen
	kuntien väliset linja-autovuorot huonot

	linja-autoliikenne huono, etenkin iltaisin ja viikonloppuisin
	lähiliikenteen puute – syrjäkylillä ei kulje ollenkaan
	matkahuollon puute
	miten meidän käy, kuka meitä hoitaa?
	palvelujen haku Joensuusta lisääntyy, ei Hammaslahdesta
	pääsy kaupungin palveluihin – bussiliikenne
	rautakauppa puuttuu
	sisäliikuntatilat surkeat
	tanssiravintola puuttuu
	terveyskeskuksessa ei ole erikoissairaanhoidtoa
	uhkana, että kaikki palvelut maksullisiksi
	valvottujen uimarantojen puute
Tapahtumat	tapahtumien puute ympäri vuoden
Ympäristö	Hammasjärven alueen kehittämättömyys
	Hammaslahden taajaman istutukset/pusikot liikenne-risteyksessä
	Honkavaaran risteyksen ympäristö ruma
	ilmaston lämpeneminen
	järvien rehevöityminen
	jätevesien valuminen pohjavesiin (Elovaara ja kylät)
	kemikaalikuljetukset rautatiellä
	koirankakkalaatikot puuttuvat
	kylällä ei puistoa – hoidettua aluetta
	pusikot
	ryteikössä eletään
	ympäristöä ja elämää – ympäristöä on, onko kohta elämää?

Ideointi-illoissa osallistujat nostivat esiin useita ajatuksia, joita pitää viedä eteenpäin. Ryhmien kesken käytiin pieni kilpailu ideoiden määrästä.

Ryhmä 1: 23 ideaa

Ideat, jotka haluttiin nostaa vielä erikseen esille:

- herättää nuorisoseura toimintaan ja samalla seurantalo
- kylä kauniiksi
- virkamiesten sitoutuminen päätöksiin; johtavat viranhaltijat asuvat muualla kuin kunnassa, ei sitoutumista
- koko kylä kasvattamaan
- palvelukeskus, josta saisi ruoka-annoksia, askartelua, toimintaa
- ympäristösuunnittelu sekä pihat; paras piha kilpailu

Ryhmä 2: 30 ideaa

Erikseen esille nostettavat ideat:

- nuorisoin toiveet huomioidaan ja mukaan toimintaan
- Hammaslahti taajama siistiksi kylän ilme siistiksi, roskaus seis ja vesakot pois
- entisten palvelujen turvaaminen
- nuorisoseurat, urheiluseurat kasaan ja kartoitetaan, kuka mitään toimintaa tarjoaa nuorille, mummojen ja vaarien toiminta, teatteri, musiikki, pingis yms.
- lipputuloilla katettavat tapahtumat; isompi tila kuin mitä tällä hetkellä löytyy; tila mukautuu eri tarpeisiin; yhtäaikaan toimintaa eri tahoille ja ihmisille
- positiivista ja myönteistä ajattelua kyläläisille; samalla henki nousisi henki asukkaiden kesken.

Ryhmä 3: 28 ideaa

Erikseen esille nostettavat ideat:

- laivasatama, johon vaikka valtamerilaivat mahtuisi; kanava, joka yhdistää järvet
- ympärillä puistot
- Pyhäselän Venetsia

Ryhmä 4: 26 ideaa

Erikseen esille nostettavat ideat:

- kylän siivous, yläkoululaiset siivoamaan roskat pois
- kukkia istuttaa kylänraitille, penkkejä pääterveysasemalle päin mennessä
- tuulivoimala nähtävyys, vaikkei energiaa niin tuottaisikaan, olisi nähtävyys

Ideointi ja irrotteluullaan voitti ryhmä 2, joka tuotti 30 ideaa ja sai kuusi pistettä Visiopiirroksista.

Teema	Idea
Asuminen	ekokylä
	kerrostalo
	uusia rivitaloja
Elinkeinot	alkoholiton ravintola
	jäätelökioski uimarannalle – kunnan työllistämät nuoret kioskin pitäjiksi ja rantavahdiksi
	kylpylä
	metalli- ja savipajat
	pankista lainaa joka lähtöön
	ravintola: ruoka + tanssi
	tanssiravintola
	vaate- ja kenkäkauppa
	vuokramies- ja mökkitalkkaritoimintaa Hammaslahteen
	Harrastukset
hyppyrimäki	
kaiken kansan tilat: nuorisolle tilat sekä mummojen ja vaarien olohuone	
keilarata	
kylien hiihtoraitti	
monitoimihalli Hammaslahteen, harrastuksille	
Nivan leirikeskuksesta kesäurheilukeskus – veneiden ja kanoottien vuokrausta, leirejä	
ravirata	
retkitoimintaa	
rossipyörärata	
sauvakävelyn MM-kisat Hammaslahden tyyliin	
sisäämpumarata	
talviurheilukeskus Elovaaralle	
uimahalli ja liikuntahalli	
urheilukentän kunnostaminen + miljöo houkuttelevammaksi	
Infra	laivasatama Hammaslahteen – yhdistää kylän järvet
	lentokenttä
	liikenneympyrä
	moottoritie
Kulttuuri	historia esiin, museo houkuttelevammaksi
	konsertteja, messuja, suur tapahtumia
	kulttuurin kehto -> toimintaa käsityöläisille ja taiteilijoille
	nettikahvila
Kylätoiminta	300-500-hengen tila tapahtumille
	arvot ovat: rakkaus nro 1
	asukastoimikuntien aktivoiminen
	Elovaara elämään
	Hammaslahti-puolue
	ideaparkki
	ihmiset ovat toisilleen rohkeita
	ihmiset ystävällisiä ja vastuullisia; ei roskata
	jouluvalot ja iso kuusi
	kirpputoritoiminnan kehittäminen
	korttelikokous
	kyläjuhlat
	markkinat
nuorison toiveet + mukaan toimimaan (nuorisopolitiikka)	

	saavista positiivisuutta ja myönteistä ajattelua
	tapahtumat: mm. uusi vuosi, juhannus, rantakalailat
	valtakunnallinen veistoskilpailu vuosittain (vrt. Joensuun kaupunkikeskustan kehittäminen)
	vuoden Hammaslahden kehittäjä –palkinto
	yhteistyö Suhmuran toiminnan kanssa
	yläasteellaiset kylän siivoustalkoisiin
Markkinointi	Baabelin torni – Honkavaaralle
	eläintarha (niin kuin Korkeasaari)
	Hammasjärven uimarannat kuntoon ja vetonaulaksi Kuutostien kupeessa
	junanveturi Honkavaaran risteykseen pysäyttäjäksi
	markkinointia ulospäin, mm. esitteet tienvarsille ja Helsinkiin Pohjois-Karjala-päiville
	näköalatorni Elovaaralle
	presidentin vierailu
	pysyvä tivoli/sirkus
	tienviitat, opasteet – selkeät, tyylikkää
	tuulivoimala nähtävyydeksi Pyhäselkään
Palvelut	avoimien ovien päiviä esim. yrityksiin, eri palveluihin, tuotelähtöisesti
	entisten palvelujen turvaaminen
	kuljetukset pelaa
	lasten ja nuorten teemapuisto
	lättähattu takaisin
	mielenterveysyhdistykselle tilat
	palvelukoosteluettelo (tuotteet ja yritykset) – ”ethän vie euroja muualle”
	taksiasemapäivystys (immainen päivystää)
Ympäristö	Hammaslahden taajama siistiksi, kylän uusi ulkonäkö
	kauniita puistonpenkkejä paljon
	luonnonsuojelupuisto
	puistoalue
	pusikot pois
	roska-astioita penkkien viereen
	suihkuallas/lähde
	tuulivoimala ja vesimylly
	upeat viheralueet

Kehittämishjelmiä

Kylä ei kiinnosta uusia asukkaita eikä kunta ole panostanut markkinointiin, eikä palveluihin. Niinpä juuri perustettu kyläyhdistys aloittaa heti alueen toimet alueen houkuttelevuuden lisäämiseksi ainakin viemällä asiaa päättäjien tietoisuuteen. Se, että järjestötoiminnassa on nähtävissä välillä uskon ja innostuksen puutetta, ei ole este. Yhdistyksen vastuulliset henkilöt aikovat saada mukaan lisää toimijoita.

Lisää vetäjiä haetaan myös harrastuspuolelle. Kun osaavia vetäjiä ei ole, harrastustoiminta on vähäistä. Aina ei edes tiedetä, mitä halutaan harrastaa. Ideoita eri harrastusmuotojen kehittämiseksi ja tilojen saamiseksi ryhdytään etsimään kyläyhdistyksen johdolla.

Yrityksille on löydettävä jatkajia. Nyt ei ole tietoa, mitkä yritykset tarvitsevat jatkajia. Tarvitaan enemmän tietoa, ideoita ja yhteistyötä eri elinkeinojen välillä. Nuoria on rohkaistava tarttumaan ”puikkoihin”. Kyläyhdistys lähtee viemään asiaa yhdessä muiden yhdistysten ja yrittäjien kanssa.

Hammaslahden ja lähialueiden tiejärjestelyt kaipaavat kehittämistä. Hidasteet, kevyenliikenteen väylät, liikenneympyrä ja suojatiet puuttuvat tärkeiltä paikoilta. Pyhäselän kunta ei ole vienyt jo tehtyjä suunnitelmia eteenpäin. Näin ollen aloitteita on odotettavissa kyläyhdistyksen taholta.

Hammaslahdessa vallitsee kulttuuriryhjiö. Lähikylillä, esimerkiksi Honkavaarassa, on kesäteatteritoimintaa. Hammaslahdesta puuttuvat kaikenlaiset tapahtumat. Kyläläiset haluavat tehdä siitä

kulttuurin kehdon ja löytää toimintaa käsityöläisille ja taiteilijoille. Tarkoituksena on tehdä toimintasuunnitelma, mitä toimintoja ja miten niitä järjestetään, yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa jo vuoden 2008 syksyllä.

Kaupungin ja maaseudun välistä kuilua ryhdytään pienentämään. Kaupunkilaiset kun eivät aina ymmärrä maalaisia ja päinvastoin. Syynä tähän on tiedottamisen ja aloitteellisuuden puute, yhteisten tapahtumien puuttuminen, ennakkoluulot, kulttuurien erilaisuus ja se, että välttämättä ei haluta tutustua toisiinsa. Kyläyhdistys haastaa muut järjestöt, kunnan ja kaupungin poistamaan näitä puutteita.

Hammaslahdessa halutaan turvata jo olemassa olevat palvelut – niin kunnalliset, yksityiset kuin valtionkin tuottamat. Halutaan myös kehittää palveluja. Erikoisliikkeet, lähiliikenne ja koulupalvelut ovat niitä, joihin kyläläiset ovat kiinnittäneet huomiota.

Ympäristöasioissa on paljon parannettavaa. Jotakin on tehty uuden kyläyhdistyksen voimin, esimerkiksi raivattu pusikoita. Elovaaran hieno alue halutaan saada luonnonsuojelupuistoksi. Se, mikä asian suhteen on poliittinen tahto, jää nähtäväksi. Joka tapauksessa kyläyhdistys aikoo olla aloitteellinen ja olla yhteydessä kuntaan, jotta suunnitelma asian eteenpäin viemiseksi saataisiin tehtyä.

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi	Vastuu tahot	Aikataulu
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet	Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Ketkä / kuka	Seuranta
kylä ei kiinnosta uusia asukkaita	kunta ei panosta markkinointiin / palveluihin	jonkun on panostettava markkinointiin / palveluihin	julkinen sektori kyläyhdistys	heti ->
nuoret häviävät	mikään ei sido jäämään kylään asumaan	täytyy olla jotain, mikä sitoo – työpaikat, ilmapiiri yleisesti	julkinen sektori kyläläiset	heti ->
uusien asuntojen	tonttipolitiikka	vaikutetaan päättäjien mielipiteiden muuttamiseen	kyläläiset kyläyhdistys	syksy 2008
ekokylä	muoti-ilmio, joka ei enää vedä -> muuttanut jo lähinnä yleiseksi käytännöksi rakentamisessa			

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
(luonto)matkailun puute	kukaan ei markkinoi / infoa olemassa olevista vaihtoehdoista	informaatio avoimemmaksi	kunta	(heti?), kesä 2009
yrittäjille ei löydy jatkajaa	ei ole tietoa, kuka tarvitsee jatkajaa ei ole rahkeita astua puikkoihin ostetaan Joensuusta	enemmän tietoa enemmän asiantietoa -> ideoita ja yhteistyötä muihin elinkeinoihin	kyläyhdistys järjestöt yrittäjät	1-3 v.
(alkoholiton) ravintola + tanssia myös	ei ole tiloja ei yrittäjää	kunnalla on tontti kaavassa olemassa -> markkinointi	kunta Josek	syksy 2008
jäätelökioski uimarannalle	ei ole asianmukaista rakennusta	jäätelöauto tai kioskiauto	kyläyhdistys muut järjestöt	talvi – kesä 2009
metalli-, savi- ym. pajat	ei ole toteuttajatahoja ei vielä (edullisia) tiloja	järjestöjen, yhteisöjen ja julkisen sektorin yhteistyö	aktiiviset harrastajat	syksy 2008 -> 5 v
vaate- ja kenkäkauppa	ei ole yrittäjää ei tiloja (?)	markkinointi	julkinen sektori	2 v
mökkitalkaritoiminta	ei ole rahoittajaa toiminnalle	on hankittava rahoitusta toiminnalle	kyläyhdistys	talvi 2009
”aviomies vuokralle”	yrittäjän toimialaa!			

KEHITTÄMISOHJELMA
Kylä: Hammaslahti
Teema: harrastukset

TOIVESUUNNITELMA Kehittämishanke / idea	TOTEUTUSOHJELMA Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
kylien hiihtoretket ja muu retkitoiminta	toteuttaja ja rahoitus puuttuvat latupohjien maankäyttö	hankesuunnitelman tekeminen kylätoimijat yhdessä	kyläyhdistys	5 v
kisa Hammaslahteen sisäampumarata	idea ja toteuttaja puuttuvat tila, ylläpitäjä puuttuvat	ideointi, tapahtuman järjestäjän etsiminen tilan ja toimijan etsiminen metsästysseurojen aktivoiminen	kyläyhdistys	2008 2 v
urheilukentän kunnostus – miljöö houkuttelevammaksi	raha	kunnan budjettiin kunnostusrahat	liikuntatoimi	2-3 v
vaari- ja mummotoiminta	tilat ja järjestäjä puuttuvat toimijoiden puute	yhteisötila tyhjilleen jäävä kunnantalo	kyläyhdistys järjestöt	1-2 v
toimijoiden ja vetäjien puute = harrastetoiminta vähäistä	mitä halutaan harrastaa harrasteideat puuttuvat osaavat vetäjät tilat	ideoiden kartoitus innostuneet ihmiset jo vetävät tilat	kyläyhdistys	2 v
hyppyrimäki	mäki on, onko ihmisten hoidossa ylläpito ja huolto ei harrastajia	kunnan liikuntatoimen, urheiluseurojen ja harrastajien saaminen kiinnostuneeksi mäestä tiedotus	kunnan liikuntatoi- mi	4 v

TOIVESUUNNITELMA Kehittämishanke / idea	TOTEUTUSOHJELMA Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
harrastustilojen puute - nuoret, lapset - yhteistoimintatilat lasten ja nuorten ulkoliikun- tapaikkojen puuttuminen - ulkopuisto - leikkikenttä (skeittirata, muu touhu)	rahoitus päätökset raha paikkaa ei ole	on esitetty liitosrahakäyttökohteeksi hankkeen toteuttamisen varmistaminen aloite ja toteuttamissuunnitelma kunnalle	kunta valtuusto kyläyhdistys kunta	vuoden loppu 1-2 v

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
valon puute kylän ilme jouluna	toteuttaja ja rahoitus	suunnitelma ja toteutus	kyläyhdistys yrittäjät kunta	2 v
uimarannan hoito ja kunto puutteellinen	kuka hoitaa ja ylläpitää	suunnitelma ja toteutus	kyläyhdistys	1 v
Hammaslahden tsasounan ja lähialueiden tiejärjestelyt - hidasteet - kevyenliikenteen väylät - liikenneympyrä - suojatiet	kunta ei ole vienyt tehtyjä suunnitelmia eteenpäin raha Honkavaara, Rääkkyläntie suojatie SEO-huoltamo ja koulu	kunta tekee tarvittavat päätökset kyläyhdistys tekee aloitteita	kunta kyläyhdistys	3 v
kulkuväylien kunnossapito - lumenauraus ja hiekoitus	raha	määrärahojen lisääminen	valtio ja kunta	5 v
kylillä ei jätevesiputkia	raha	määrärahoja lisää	kunta	5 v

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
museo houkuttelevammaksi, historia esiin	kunta ei välitä asiasta ei rahaa	lisää toimintaa Teijalla on bisnesplan aseman seudun kehittämiseksi työntekijä useammin paikalle -> museon päivitys	Teija kunta kyläyhdistys	kesä 2008 -> 2 v
suur tapahtumat, messut, konsertit	ei ole tiloja	monitoimitila (suunnitelmissa jo)	Joensuun kaupunki	
kulttuurin kehto -> toimintaa käsityöläisille ja taiteilijoille	tilojen puute tapahtumien puute	tehtävä toimintasuunnitelma -> mitä toimintoja, miten	kyläyhdistys ja järjestöt yhteistyönä	syksy 2008
nettikahvila	yrittäjän puuttuminen	pitää saada joku yrittäjä innostumaan asiasta	Pyhäselän yrittäjät	heti
kansankahvila	ei ole edullisia tiloja kuka kahvilaa pyörittäisi	täytyy löytää vapaaehtoinen taho, joka ottaa vastuun toiminnasta	nuorisoseura	talvi 2009
harrastajateatteri	ei riitä harrastajia, kun Honkavaaralla on jo kesäteatterilaisia	enemmän tiedotusta ja yhteistyötä	Rekivaaran kyläyhdistys – Hammaslahden seudun kyläyhdistys	syksy 2008

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
kyläjuhlat ja markkinat	ei ole enää esteitä	kyläyhdistys toimii aktiivisesti asian eteen	kyläyhdistys	2 v ->
nuoret mukaan toimintaan	nuoria ei kiinnosta	nuoret on houkuteltava mukaan jotenkin	perheet	5 v
vuoden Hammaslahden kehittäjäpalkinto	ei ole ollut tahoja, joka toteuttaisi ja koordinoisi	kyläyhdistys, muut järjestöt ja yhteisöt sekä yritykset yhdessä keräävät palkintorahat (esim. 1000 e)	kyläyhdistys	kevät 2009
yläasteellaiset siivoustalkoisiin	ei kuulu opetussuunnitelmaan	yhteistyötä vanhempaintoimikuntien välillä ja yhteys yläasteelle	vanhempaintoimikunta	syksy 2008
arvot ovat: rakkaus nro 1	rakkaudesta ei osata puhua ennakkoluulot	pitää saada joku luennoitsija suureen yleisötaphtumaan	kyläyhdistys muut yhdistykset	heti
Elovaara elämään	ei ole rahaa	joku, esim. urheiluseura asiaa hoitamaan	PyU	kesä 2008
jouluvalot ja iso kuusi	?	kyläyhdistys hoitaa	kyläyhdistys	joulu 2008
kirpputori toiminnan kehittäminen	Joensuun läheisyys	lisää mainontaa yhteistyötä seurakuntien välillä (evl – hel-luntai)	seurakunnat	1 v – 3 v
uskon ja innostuksen puute	positiivisen ilmapiirin puute	innostavien ihmisten löytäminen yhteisöllisyyden lisääminen yhteiset tapahtumat	kyläyhdistys järjestöt	1 v

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
ei ole opasteita kaupunkien ymmärrys maalaisia kohtaan ja maalaisten kaupunkilaisia	suunnitelman puute rahoitus tiedottamisen puute aloitteellisuuden puute yhteiset tapahtumat puuttuvat tutustuminen toisiinsa puuttuu kiinnostuksen puute kulttuurin erilaisuus ennakkoluulot	tehdään aloite kunnalle ja yrityksille hoidetaan mainitut asiat kuntoon	kunta yrittäjät kaupunki kunta kyläyhdistys ja muut järjestöt	1 v 1-2 v

KEHITTÄMISOHJELMA

Kylä: **Hammasmaa**

Teema: palvelut

TOIVESUUNNITELMA Kehittämishanke / idea	TOTEUTUSOHJELMA Toteuttamisen esteet	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
lasten ja nuorten teemapuisto	suunnitelma ja poliittinen päätös	tehdään poliittinen päätös ja suunnitelma	kunta, kyläyhdistys	1-2 v
mielenterveysyhdistykselle tilat	päättäjien saamattomuus	aloite päättäjille	kunta kyläyhdistys	1-2 v
ei valvottuja uimarantoja	päättäjien tahtotila	päättäjät huomaamaan asian tärkeys	kunta, kyläyhdistys	1-2 v
yrietykset tunnetuiksi	ideoinnin ja toteuttajan puute	toteuttajan etsiminen	kyläyhdistys, yrittäjät	3-5 v
dementiaosasto	suunnitelman ja rahan puute	tehdään suunnitelma poliittinen päätös	kunta kyläyhdistys	3-5 v
entisten palvelujen turvaaminen, kunnalliset ja valtion palvelut, työvoimatoimisto, Kela	kuntaliitos	kuntien välinen yhteistyö	kunta ja valtio	heti
ei erikoisliikkeitä, rautakauppa, optikko, kelloliike, fotoliike, ravintola	ostovoiman puute kylä ei ole vetovoimainen	lisää asukkaita kuntaan käytetään paikallisia palveluja	kunta yrittäjät	10 v
lähiliikenne	käyttäjien puute	käyttäjien lisääminen	valtio ja kunta	10 v
koulupalvelut	valtion toimet	oppilaiden lisääminen, valtion määrärahojen lisääminen	kunta valtio	5 v
koulukeskuksen piha-alueen kehittäminen, lapsille ei ole tilaa	ei suunnitelmaa ja päätöstä	aloite päättäjille	kunta kyläyhdistys	2 v

TOIVESUUNNITELMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
koiranpaskalaatikot puuttuvat	suunnitelma ja päätös	tehdään aloite kuntaan	kunta kyläyhdistys	1-2 v
luonnonsuojelupuisto – Elovaaran alue	suunnitelman puute ja poliittinen päätös	tehdään aloite kuntaan	kunta kyläyhdistys	1-2 v
pusikot pois Hammaslahdesta	hyvä tahto ja rahoitus	tehdään aloite kunnalle	kunta, kyläyhdistys, muut järjestöt, yksityishenkilöt	1 v
puistonpenkkejä ja roskastiat	hyvä tahto	tehdään aloite kunnalle	kyläyhteisö kunta	1 v
jätevesien valuminen pohjavesiin, mm. Elovaara viemäröintiputken saaminen	päätös ja suunnitelma	tehdään aloite	kunta valtio	5-10 v

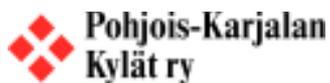

Hamm- mas- lahden seudun

*kylä-
suun-
ni-
telma
2008*

Hammastlahden seudun kyläyhdistys ry

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.